
Juni 2023

Redegørelse om behandling af klagesager fra Seniorpensions enheden 2021

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00

Åbningstid – telefon:

man-tirs kl. 9.00 - 15.00

onsdag lukket

tors-fre kl. 9.00 - 15.00

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-435-8

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1: FORORD	4
KAPITEL 2: SAMMENFATNING	5
Nøgletal 2021	6
KAPITEL 3: ANKESTYRELSENS SAGER OM SENIORPENSION	8
Tilgang af sager	8
Afsluttede sager	8
Sager fra Seniorpensionsenheden	9
KAPITEL 4: REALITETSBEHANDLEDE SAGER FRA SENIORPENSIONSENHEDEN	11
Udfaldet af realitetsbehandlede sager	11
Stadfæstelser	11
Hjemvisninger	14
Ændringer	17
KAPITEL 5: KRITIK AF FORMELLE FEJL I SAGSBEHANDLINGEN	19
Kritik af formelle fejl i Seniorpensionsenhedens sagsbehandling	19
Kritik fordelt på kritikemneord	19
BILAG 1: PRINCIPMEDDELELSER OM SENIORPENSION	22

Kapitel 1: Forord

Pr. 1. januar 2020 blev der indført en ny type pension – seniorpension. Reglerne om seniorførtidspension blev samtidig ophævet.

Ved indførelsen af seniorpension blev der oprettet en ny enhed til behandling af sager om seniorpension – Seniorpensionsenheden – der blev oprettet som en selvejende institution under ATP.

Seniorpensionsenheden blev indført som den kompetente myndighed på området pr. 1. januar 2021. Fra 1. januar 2020, hvor ordningen om seniorpension blev indført, og frem til udgangen af 2020, var det kommunerne, der havde kompetencen til at træffe afgørelse i sager om seniorpension.

Det var således kommunerne, der traf afgørelse i sager, hvor ansøgningen var indgivet inden udgangen af 2020. Ved klage over kommunens afgørelse efter 1. januar 2021 var det Seniorpensionsenheden, der skulle genvurdere kommunens afgørelse.

Der var desuden i overgangsperioden indført en ekstraordinær klageadgang, hvor en ansøger, der af kommunen havde fået afslag på tilkendelse efter en arbejdsevnevurdering, kunne få sagen prøvet hos Seniorpensionsenheden.

Seniorpensionsenhedens afgørelser om retten til seniorpension kan påklages til Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Sagerne behandles efter § 59 a i retssikkerhedsloven.

Efter § 10 i lov om Seniorpensionsenheden skal Ankestyrelsen én gang årligt udarbejde en redegørelse om sagsbehandlingen i Seniorpensionsenheden på baggrund af de sager, der indbringes for Ankestyrelsen. Redegørelsen skal indeholde statistik, der kan belyse kvaliteten af de indbragte sager og beskrive tendenser i sagsbehandlingen.

Ifølge lovbemærkningerne (Fodnote: Forslag til Lov om Seniorpensionsenheden, 2019/1 LSF 184. Fodnote slut) skal redegørelsen bl.a. indeholde oplysninger om de overordnede tendenser i sagerne, en gennemgang af udvalgte sager samt oversigter med statistik, f.eks. over antal indkomne og afgjorte sager, udfaldet af de realitetsbehandlede sager og eventuel kritik i sagerne, der kan belyse karakteren af formelle og materielle sagsbehandlingsfejl.

Redegørelsen afgives på baggrund af de sager, der indbringes for Ankestyrelsen som administrativ klageinstans i løbet af året. Redegørelsen forudsættes for så vidt angår kalenderåret 2021 at indeholde en opdeling i forhold til, om det er kommunerne eller Seniorpensionsenheden, som har truffet afgørelse i sagen som 1. instans.

Datagrundlaget i redegørelsen bygger på udtræk fra Ankestyrelsens interne journalsystem på f.eks. journalnumre, afgørelseskoder og emneord.

Redegørelsen offentliggøres elektronisk på Ankestyrelsens hjemmeside.

Kapitel 2: Sammenfatning

Redegørelsen handler om Ankestyrelsens behandling af klagesager om seniorpension fra Seniorpensionsenheden i 2021.

Redegørelsen indeholder statistik over indkomne og behandlede sager om seniorpension, og der er herunder en opdeling i forhold til, om sagen udelukkende er behandlet af en kommune, eller om den helt eller delvist er behandlet af Seniorpensionsenheden.

Den kvalitative gennemgang af klagesagerne om seniorpension i redegørelsen omfatter kun de sager, der blev afgjort i 2021, og hvor Seniorpensionsenheden har behandlet sagen helt eller delvist. De sager om seniorpension, som blev afgjort i 2021, og hvor en kommune i overensstemmelse med overgangsreglerne har behandlet sagen fuldt ud, indgår ikke som en del af denne gennemgang.

De klagesager, der blev afgjort i 2021, hvor Seniorpensionsenheden har behandlet sagen, er opgjort i forhold til, om sagerne har været realitetsbehandlet i Ankestyrelsen eller afvist f.eks. på grund af overskridelse af klagefristen.

Der er i redegørelsen særlig fokus på udfaldet af de realitetsbehandlede sager, herunder de sager, som Ankestyrelsen har omgjort, det vil sige ændret eller hjemvist. Vi beskriver også nogle af de konkrete sager i den forbindelse.

Redegørelsen indeholder herudover en opgørelse over antallet af sager, hvor Ankestyrelsen har udtalt kritik af formelle sagsbehandlingsfejl - uanset om den enkelte sag blev stadfæstet, ændret eller hjemvist. Der er i den forbindelse også tal på, hvilke kritikpunkter, der har været tale om i de enkelte sager, og hvordan kritikken fordeler sig på de enkelte udfald af sagerne.

Der er kun tale om et enkelt års behandling af klagesager fra Seniorpensionsenheden og dermed et forholdsvist begrænset antal sager. Derfor er der endnu ikke grundlag for at beskrive overordnede tendenser i klagesagerne fra Seniorpensionsenheden.

NØGLETAL 2021

Infoboks: INDKOMNE SAGER:

- Ankestyrelsen modtog i 2021 i alt 610 klagesager om seniorpension.
- 31 klagesager var udelukkende behandlet af kommunerne.
- 579 indkomne klagesager var enten helt eller delvist behandlet af Seniorpensionsenheden.

AFSLUTTEDE SAGER:

- Ankestyrelsen afsluttede i alt 454 sager om seniorpension, hvoraf 69 af de afsluttede klagesager udelukkende var behandlet af kommunerne.
- 385 af de afsluttede klagesager var enten helt eller delvist behandlet af Seniorpensionsenheden. Det svarer til 85 procent af det samlede antal afsluttede klagesager om seniorpension i 2021.
- 360 af de i alt 385 afsluttede klagesager fra Seniorpensionsenheden blev realitetsbehandlet, mens 25 sager svarende til 6 procent, blev afvist eller bortfaldt, f.eks. fordi klagefristen var overskredet.
- Af de realitetsbehandlede klagesager var 272 – svarende til 76 procent – udelukkende behandlet af Seniorpensionsenheden, altså også i 1. instans.
- I 88 af de realitetsbehandlede klagesager, svarende til 24 procent, havde en kommune truffet afgørelse om seniorpension, mens genvurderingen var foretaget af Seniorpensionsenheden. I 62 af de sager havde Seniorpensionsenheden genvurderet kommunens afgørelse efter de almindelige regler, mens der i 26 af sagerne var tale om genvurdering som følge af en ekstraordinær klageadgang i forhold til arbejdsevnevurderingen.

REALITETSBEHANDLEDE SAGER:

- 346 af de realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden blev stadfæstet, 13 blev hjemvist og én blev ændret. Det giver en stadfæstelsesprocent på 96 og en omgørelsesprocent på 4.

PÅTALE AF SAGSEBEHANDLINGSFEJL:

- Der blev påtalt formelle sagsbehandlingsfejl i 14 af de realitetsbehandlede sager svarende til 4 procent.
- Fejlene fordelte sig på ni af de stadfæstede sager og på fem af de hjemviste.
- I fem af sagerne blev det påtalt, at Seniorpensionsenheden ikke havde overholdt genvurderingsfristen på fire uger.
- Seniorpensionsenheden blev i fem sager kritiseret for et mangelfuldt oplysningsgrundlag, mens der i fire sager var tale om en mangelfuld begrundelse.

- I en enkelt sag blev det påtalt, at Seniorpensionsenheden ikke havde overholdt reglerne for partshøring, mens det i en anden enkelt sag blev kritiseret, at reglerne for partsrepræsentation ikke var overholdt. Infoboks slut.

Nøgletallene for udfaldet af de realitetsbehandlede sager og for omfanget af påtale af formelle sagsbehandlingsfejl viser en generel høj kvalitet i sagsbehandlingen hos Seniorpensionsenheden. Der er tale om meget få omgjorte sager i 2021 og også meget få sager med påtale af sagsbehandlingsfejl.

Den eneste sag i 2021, som Ankestyrelsen ændrede, beroede på en anden konkret vurdering af sagens lægelige oplysninger i forhold til, om det var dokumenteret, at borgerens arbejdsevne var varigt nedsat til højst 15 timer om ugen i forhold til det seneste job. Ankestyrelsens lægekonsulent gav vejledning om de lægefaglige spørgsmål i sagen. Sagen er nærmere beskrevet i afsnittet om de realitetsbehandlede sager.

De i alt 13 sager fra Seniorpensionsenheden, som Ankestyrelsen hjemviste, blev hjemvist af forskellige konkrete årsager og giver ikke et billede af generelle tendenser i Seniorpensionsenhedens sagsbehandling. Nogle af de hjemviste sager er nærmere beskrevet i afsnittet om de realitetsbehandlede sager.

For så vidt angår de afgjorte sager i 2021 ser Ankestyrelsen altså ikke entydige overordnede tendenser på hverken materielle eller formelle sagsbehandlingsfejl i Seniorpensionsenheden.

Ankestyrelsen holder regelmæssige erfa-møder med Seniorpensionsenheden, hvor vi bl.a. drøfter generelle faglige spørgsmål på området for seniorpension. Seniorpensionsenheden orienterer også om den interne faglige praksiskoordinering i enheden og om praktiske forhold, herunder samarbejdet med bl.a. kommuner og interesseorganisationer. Vi oplever generelt et godt samarbejde med Seniorpensionsenheden med en konstruktiv dialog om faglige og praktiske spørgsmål.

Kapitel 3: Ankestyrelsens sager om seniorpension

Kapitlet indeholder nøgletal over de klagesager om seniorpension, som Ankestyrelsen modtog og afsluttede i 2021. Vi opdeler det samlede antal sager om seniorpension i forhold til, om det er en kommune, der efter overgangsreglerne har behandlet sagen fuldt ud, eller om Seniorpensionsenheden har behandlet sagen helt eller delvist.

Redegørelsen vedrører sagsbehandlingen i Seniorpensionsenheden og omhandler derfor ikke de sager, som udelukkende er behandlet af en kommune.

Sager behandlet af Seniorpensionsenheden, opgør vi i forhold til, om det er en kommune, der har truffet afgørelsen - og Seniorpensionsenheden dermed alene har genvurderet sagen i forbindelse med klagen - eller om Seniorpensionsenheden har truffet afgørelse om seniorpension. Vi opdeler desuden de sager, hvor det er en kommune, der har truffet afgørelse, i forhold til om Seniorpensionsenhedens genvurdering er sket som led i den almindelige klageadgang eller som led i den ekstraordinære klageadgang over en kommunes vurdering af arbejdslevnen.

TILGANG AF SAGER

I 2021 modtog vi i alt 610 sager om seniorpension, både klagesager fra kommunen og Seniorpensionsenheden.

Vi modtog 31 klagesager fra kommunerne, hvor en kommune både har truffet afgørelse og også efterfølgende genvurderet sagen i overensstemmelse med overgangsreglerne. De klagesager var altså udelukkende behandlet af en kommune uden involvering af Seniorpensionsenheden.

579 indkomne klagesager var fra Seniorpensionsenheden, hvor Seniorpensionsenheden enten har truffet afgørelse i sagen eller har genvurderet kommunens afgørelse om seniorpension som følge af en klage.

Tabel 0.1 Indkomne sager i 2021 om seniorpension

	Antal	Procent
Kommune som eneste underinstans	31	5%
Seniorpensionsenheden som underinstans, herunder genvurderinger af kommunal afgørelse	579	95%
I alt	610	100%

AFSLUTTEDE SAGER

I 2021 afsluttede Ankestyrelsen i alt 454 sager om seniorpension.

69 af sagerne var udelukkende behandlet af en kommune. Det betyder, at Seniorpensionsenheden ikke har vurderet sagerne, da de var afsluttede efter de kompetenceregler, der var gældende forud for 1. januar 2021 og dermed inden myndighedskompetencen overgik til Seniorpensionsenheden.

I de resterende 385 sager, som Ankestyrelsen afgjorde i 2021, har Seniorpensionsenheden enten genvurderet kommunens afgørelse eller selv truffet afgørelse. Seniorpensionsenheden har altså i disse sager - selvom det i nogle af sagerne var en kommune, der havde set på ansøgningen om seniorpension i første omgang – haft lejlighed til at lave en materiel vurdering af sagen. Seniorpensionsenheden er derfor registreret som underinstans i disse sager.

Tabel 0.2 Afgjorte sager i 2021 om seniorpension

	Antal	Procent
Kommune har truffet afgørelse	69	15%
Seniorpensionsenheden truffet afgørelse og/eller genvurderet afgørelsen	385	85%
I alt	454	100%

SAGER FRA SENIORPENSIONSENHEDEN

Af de 385 afsluttede klagesager, som Seniorpensionsenheden har behandlet, blev 360 sager realitetsbehandlet i Ankestyrelsen. Det betyder, at Ankestyrelsen i de sager tog stilling til, om der var truffet en rigtig afgørelse efter reglerne om seniorpension i lov om social pension.

I 25 afsluttede klagesager fra Seniorpensionsenheden blev sagen ikke realitetsbehandlet af Ankestyrelsen. Sagen blev i stedet afvist eller bortfaldt, f.eks. fordi klagefristen på fire uger var overskredet, eller fordi borgeren tilbagekaldte sin klage over den oprindelige afgørelse.

Tabel 0.3 Afgjorte sager om seniorpension med Seniorpensionsenheden som underinstans

	Antal	Procent
Realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden	360	94%
Afviste/bortfaldet sager	25	6%
I alt	385	100%

Ud af de 360 sager fra Seniorpensionsenheden, som Ankestyrelsen realitetsbehandlede i 2021, har Seniorpensionsenheden truffet afgørelse i 272 af sagerne.

I 88 sager af de i alt 360 realitetsbehandlede sager har en kommune truffet afgørelse som 1. instans. 62 af disse 88 sager har Seniorpensionsenheden genvurderet efter den almindelige klageadgang, mens der i 26 af sagerne er tale om genvurdering som følge af den ekstraordinære klageadgang over en kommunes vurdering af arbejdsevnen.

LOVBOKS: ALMINDELIG KLAGEADGANG (FODNOTE: § 8, STK. 3, I LOV NR. 2190 AF 29 DECEMBER 2020 OM ÆNDRING AF LOV OM SOCIAL PENSION OG FORSKELLIGE ANDRE LOVE. FODNOTE SLUT).

De afgørelser, som en kommune havde truffet før den 1. januar 2021, og hvor klagen var indgået efter den 1. januar 2021, skulle efter overgangsreglerne genvurderes af Seniorpensionsenheden og ikke kommunen. Var klagen derimod indgået før den 1. januar 2021, var det kommunen selv, der skulle genvurdere afgørelsen. Lovboks slut.

**LOVBOKS: EKSTRAORDINÆR KLAGEADGANG OM ARBEJDS-
EVNEVURDERING (FODNOTE: § 8, STK. 5, I LOV NR. 2190 AF 29 DECEMBER 2020 OM ÆNDRING AF LOV OM SOCIAL PENSION OG FORSKELLIGE ANDRE LOVE. FODNOTE SLUT).**

Ved overførslen af myndighedsansvaret for seniorpension til Seniorpensionsenheden blev det besluttet, at kommunens afgørelser i sager om afslag på seniorpension i 2020, ekstraordinært kunne påklages til Ankestyrelsen. Kommunens afslag skulle være begrundet i en vurdering af arbejdsevnen, og afgørelsen måtte ikke allerede have været påklaget til Ankestyrelsen efter de almindelige klageregler.

Inden klagen blev behandlet i Ankestyrelsen, skulle Seniorpensionsenheden vurdere, om der var grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold. Hvis Seniorpensionsenheden ikke gav klageren medhold, skulle klagen med begrundelsen for afgørelsen og den ekstraordinære genvurdering sendes videre til Ankestyrelsen. Lovboks slut.

Tabel 0.4 Afgjorte sager fordelt på 1. instans

	Antal	Procent
Seniorpensionsenheden truffet afgørelse om seniorpension	272	76%
Kommune truffet afgørelse og genvurdering i Seniorpensionsenheden som følge af almindelig klageadgang	62	17%
Kommune truffet afgørelse og genvurdering i Seniorpensionsenheden som følge af ekstraordinær klageadgang	26	7%
I alt	360	100%

Kapitel 4: Realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden

Kapitlet indeholder nøgletal over udfaldet af realitetsbehandlede sager og en beskrivelse af udvalgte sager på de enkelte udfald. Vi beskriver både sager, der handler om beskæftigelseskravet, og sager, der handler om vurdering af arbejdsevnen.

LOVBOKS: BETINGELSER FOR SENIORPENSION (FODNOTE: LOV OM SOCIAL PENSION, § 26 A, STK. 1 OG 2. FODNOTE SLUT).

- Højest 6 år til folkepensionsalderen,
- Langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet på mindst 20-25 års fuldtidsbeskæftigelse, og
- Varigt nedsat arbejdsevne til højst 15 timer i forhold til det seneste job. Lovboks slut.

UDFALDET AF REALITETSBEHANDLEDE SAGER

Ankestyrelsen stadfæstede 346 af de i alt 360 realitetsbehandlede klagesager fra Seniorpensionsenheden. Det giver en stadfæstelsesprocent på 96. De stadfæstede sager indeholder også sager, hvor det er en kommune, der har truffet afgørelse, men hvor Seniorpensionsenheden har genvurderet sagen som følge af en klage.

Af de i alt 360 realitetsbehandlede sager hjemviste Ankestyrelsen 13 sager, svarende til en hjemvisningsprocent på 4. I 11 ud af de 13 sager har Seniorpensionsenheden truffet afgørelse, mens en kommune har truffet afgørelse i de sidste to sager.

I en enkelt ud af de 360 realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden ændrede Ankestyrelsen resultatet og tilkendte borgeren seniorpension. Seniorpensionsenheden har truffet afgørelse i sagen.

Tabel 0.5 Udfaldet af realitetsbehandlede sager i 2021 med Seniorpensions-enheden som underinstans

	Antal	Procent
Stadfæstelse	346	96%
Hjemvisning	13	4%
Ændring	1	0%
I alt	360	100%

STADFÆSTELSER

I langt de fleste af de realitetsbehandlede sager stadfæstede Ankestyrelsen afgørelsen om afslag på seniorpension.

Infoboks: STADFÆSTELSE

En stadfæstelse er en afgørelse, hvor Ankestyrelsen er enig i resultatet af underinstansens afgørelse. Infoboks slut.

Sagerne drejede sig hovedsageligt enten om opfyldelse af beskæftigelseskravet eller om vurdering af borgerens arbejdsevne i forhold til seneste job. Et fåtal af sagerne handlede om tilkendelsestidspunktet for en bevilget seniorpension.

For så vidt angår de stadfæstede sager, der drejer sig om opfyldelse af beskæftigelseskravet på 20-25 år, er der både sager, hvor borgeren har haft under 20 års fuldtidsbeskæftigelse, og sager, hvor borgeren har haft mellem 20 og 25 års fuldtidsbeskæftigelse.

De stadfæstede sager, der drejer sig om under 20 års beskæftigelse, handler primært om, hvorvidt borgeren har dokumenteret eller sandsynliggjort yderligere beskæftigelse end det, som fremgik af borgerens ATP-opgørelse.

Ankestyrelsen foretog i de pågældende sager en vurdering af, om Seniorpensionsenheden havde forholdt sig til borgerens oplysninger om yderligere beskæftigelse, og om borgeren var blevet vejledt om, hvordan yderligere beskæftigelse eksempelvis kunne dokumenteres eller sandsynliggøres.

Infoboks: UNDER 20 ÅRS FULDTIDSBEKÆFTIGELSE

I en konkret sag var der ifølge ATP-opgørelsen indbetalt ATP-bidrag svarende til 19,4 års fuldtidsbeskæftigelse.

Borgeren oplyste, at hun i årene 1978-1983 havde arbejdet som medarbejdende ægtefælle. Hun havde redegjort for virksomheden og for sit arbejde i den og havde indsendt billeder af personer, der arbejdede i et dambrug.

Der forelå hverken skattemæssige oplysninger eller anden dokumentation, der kunne understøtte oplysningerne om, at borgeren havde arbejdet som medarbejdende ægtefælle i de pågældende år i et nærmere bestemt omfang.

Ankestyrelsen fandt, at det forhold, at borgeren havde optjent anciennitet i en A-kasse fra 1982, ikke i sig selv eller sammenholdt med borgerens egne oplysninger, kunne føre til en tilsidesættelse af Seniorpensionsenhedens vurdering af, at der ikke var dokumenteret eller sandsynliggjort yderligere beskæftigelse end det, der fremgik af ATP-opgørelsen.

Ankestyrelsen stadfæstede derfor afgørelsen om, at borgeren ikke opfyldte beskæftigelseskravet. Infoboks slut.

De stadfæstede sager, hvor borgeren har haft en dokumenteret eller sandsynliggjort tilknytning til arbejdsmarkedet på mellem 20 og 25 års fuldtidsbeskæftigelse, handler primært om Seniorpensionsenhedens konkrete skønsmæssige vurdering af, om borgeren på trods af under 25 års beskæftigelse har opfyldt beskæftigelseskravet.

Ankestyrelsen har i de pågældende sager set på Seniorpensionsenhedens anvendelse af kriterierne i den skønsmæssige vurdering, herunder kriteriet om, hvorvidt borgerens tidligere arbejde har nedslidt borgeren fysisk eller psykisk.

Infoboks: 20-25 ÅRS FULDTIDSBESKÆFTIGELSE

En borger havde i en konkret sag 23,7 års fuldtidsbeskæftigelse. Der var i ca. 10 år af perioden indbetalt fuldt ATP-bidrag svarende til over 27 timer om ugen.

Det fremgik af sagen, at borgeren led af hjertesygdom, forhøjet stofskifte, urinsyreigt, maniodepressiv sygdom og udbrændthed.

Borgeren var uddannet HA Civiløkonom og havde gennem årene bl.a. arbejdet som underviser, jobkonsulent, daglig leder og regionschef. Han arbejdede aktuelt i et fleksjob fire timer om ugen.

På baggrund af oplysningerne om borgerens lidelser sammenholdt med borgerens tidligere arbejde var Ankestyrelsen enig i Seniorpensionsenhedens vurdering af, at det ikke var karakteren af det tidligere arbejde, der havde nedslidt borgeren fysisk eller psykisk.

Borgeren opfyldte derfor ikke beskæftigelseskravet og var derfor ikke berettiget til seniorpension, selvom han aktuelt var i et fleksjob på fire timer ugentligt. Infoboks slut.

En anden stor del af de afgjorte sager handler om arbejdsevnevurderingen. Der er tale om tilfælde, hvor borgeren har været helbredsmæssigt uafklaret med eventuelle yderligere behandlingsmuligheder, og hvor arbejdsevnen derfor ikke har været dokumenteret varigt nedsat.

Ankestyrelsen har i de sager set på, om borgerens helbredstilstand ud fra de lægelige oplysninger var beskrevet som stationær og uden yderligere behandlingsmuligheder og også på betydningen heraf i forhold til det seneste job.

Infoboks: HELBREDSMÆSSIGT UAFKLARET

En borger led af bl.a. let KOL, astma og vedvarende bihulebetændelser.

Af de lægelige oplysninger fremgik det, at borgeren var i relevant behandling for lidelserne, men at hun samtidig var henvist til yderligere udredning på grund af de omfattende påvirkninger i dagligdagen. Socialmedicinsk Ambulatorium kunne efter en undersøgelse ikke afvise, at der var yderligere behandlingsmuligheder og også mulighed for bedring af tilstanden.

På baggrund af de lægelige oplysninger stadfæstede Ankestyrelsen Seniorpensionsenhedens afgørelse om, at det ikke var dokumenteret, at borgerens arbejdsevne var varigt nedsat i forhold til det seneste job som fodterapeut. Infoboks slut.

Blandt de afgjorte sager er også sager, hvor borgerens arbejdsevne ud fra de helbredsmæssige oplysninger ikke har været dokumenteret varigt nedsat i et omfang på højst 15 timer om ugen i forhold til det seneste job. Der har i nogle af de tilfælde også været tale om, at borgeren aktuelt var i fuldtidsbeskæftigelse.

Ankestyrelsen har i disse sager foretaget en helhedsvurdering af sagens oplysninger om helbredstilstanden og oplysninger om borgerens eventuelle aktuelle beskæftigelse og særligt beskæftigelsesgraden i det aktuelle job.

Infoboks: ARBEJDSEVNE IKKE NEDSAT TIL HØJST 15 TIMER I DET SENESTE JOB

En borger led af slidgigt og havde som følge heraf smerter i hofter, knæ og ankler, som han efter behov tog smertestillende medicin for.

Borgeren havde de sidste 13 år været ansat 37 timer om ugen som tømrer på en campus - og var på tidspunktet for Seniorpensionsenhedens afgørelse fortsat ansat.

Arbejdsopgaverne bestod bl.a. af at reparere møbler, som dels foregik i et eget lille værksted, dels ude på hele campus. Borgeren beskrev de uhensigtsmæssige arbejdsstillinger set i forhold til slidgigten og havde i en periode været delvist sygemeldt.

Ud fra oplysningerne om den helbredsmæssige tilstand sammenholdt med oplysningerne om, at borgeren i en lang årrække og indtil for ganske nyligt havde varetaget sit arbejde på fuld tid, fandt Ankestyrelsen det ikke dokumenteret, at arbejdsevnen var nedsat til højst 15 timer om ugen og stadfæstede derfor Seniorpensionsenhedens afgørelse.

Ankestyrelsen bemærkede i den forbindelse, at arbejdsevnen skulle være nedsat til højst 15 timer, og at det derfor ikke var tilstrækkeligt, at arbejdsevnen var nedsat til mindre end 37 timer, men over 15 timer om ugen. Infoboks slut.

HJEMVISNINGER

En lille del af de realitetsbehandlede sager blev hjemvist af Ankestyrelsen til Seniorpensionsenheden. I to af sagerne havde en kommune truffet afgørelse, mens det i 11 sager var Seniorpensionsenheden, der havde truffet afgørelse.

Infoboks: HJEMVISNING

En hjemvisning er en afgørelse, hvor Ankestyrelsen ophæver underinstansens afgørelse og sender sagen tilbage til underinstansen til ny behandling og ny afgørelse. Ankestyrelsen er således ikke enig i resultatet af underinstansens afgørelse ud fra de oplysninger, der ligger i sagen. En hjemvisning af sagen er dog ikke i sig selv ensbetydende med, at afgørelsen skal have et andet resultat. Det vil komme an på den videre sagsbehandling i underinstansen. Infoboks slut.

Lidt over halvdelen af de hjemviste sager handler om arbejdsevnevurderingen, mens den resterende del drejer sig om beskæftigelseskravet.

Årsagerne til hjemvisning i sagerne om arbejdsevnevurdering har f.eks. været, at der har manglet helbredsmæssige oplysninger, der kunne belyse, om borgeren var i stand til at arbejde mere end 15 timer i sit seneste job. I enkelte sager var borgeren i et aktuelt ansættelsesforhold, men udførte af særlige helbredsmæssige årsager muligvis ikke reelt sit job.

Infoboks: DEN REELLE ARBEJDSEVNE I DET SENESTE JOB

I en af de sager, som Ankestyrelsen hjemviste, var der tale om en borger, som led af nedsat lungefunktion som følge af tidligere operation for lungekræft samt åreforkalkning.

Borgeren arbejdede som skibsassistent, hvor den primære arbejdsopgave var redning af mennesker fra skib og gummibåd. Der var derudover tale om praktisk arbejde på skibet.

Arbejdet krævede gode fysiske kompetencer og en godkendt sundhedsbog. Det var oplyst, at borgeren ikke havde været i stand til at gennemføre et røgdykkerkursus, og at han ikke ville kunne få godkendt et andet påkrævet kursus, da han ikke var i stand til at løfte mennesker op af vandet på grund af manglende luft.

Det var yderligere oplyst, at selvom borgeren havde sejlet indtil for nylig, havde der været tale om omfattende skånehensyn på skibet, der pegede på, at han reelt ikke havde varetaget de arbejdsfunktioner, der havde været forudsætningen for jobbet.

På baggrund af sagens samlede oplysninger fandt Ankestyrelsen, at Seniorpensionsenheden ikke kunne give afslag på seniorpension alene med henvisning til, at borgeren indtil for nylig havde varetaget sit job.

Sagen blev derfor hjemvist til, at Seniorpensionsenheden skulle foretage en konkret vurdering af borgerens aktuelle arbejdsevne i forhold til seneste job ved at sammenholde beskrivelsen af arbejdsfunktionerne med en helhedsorienteret vurdering af arbejdsevnen. Infoboks slut.

I enkelte andre sager har Seniorpensionsenheden ikke i tilstrækkelig grad konkret forholdt sig til borgerens helbredstilstand set i forhold til de kompetencer og forudsætninger, der var påkrævet for at kunne varetage det seneste job.

Infoboks: ARBEJDSEVNE I FORHOLD TIL KONKRETE ARBEJDSOPGAVER I DET SENESTE JOB

En borger havde været udsat for en arbejdsulykke og som følge heraf fået amputeret yderstykket på to fingre.

Det fremgik af de lægelige oplysninger, at borgeren havde smerter og hævelser i både fingre og hænder og ofte var nødsaget til kun at bruge den ene hånd. Borgerens seneste job var inden for lager- og logistikbranchen, hvor borgeren bl.a. havde samlet og pakket komponenter. Borgeren havde oplyst, at der både var tale om fysisk hårdt arbejde og om brug af finmotorik.

Seniorpensionsenheden havde i sin afgørelse ikke nærmere undersøgt og konkret forholdt sig til borgerens arbejdsfunktioner set i forhold til hans nedsatte funktionsevne i fingre og hænder.

Ankestyrelsen hjemviste derfor sagen til en nærmere afklaring af borgerens helbredsmæssige begrænsninger set i forhold til det, der var påkrævet, for at han kunne varetage sit seneste job. Infoboks slut.

I to af de hjemviste sager, der handler om beskæftigelseskravet, var der behov for oplysninger om yderligere beskæftigelse.

I andre af sagerne vurderede Ankestyrelsen derimod, at borgeren havde dokumenteret eller sandsynliggjort yderligere beskæftigelse. Sagerne blev derfor hjemvist til ny beregning af tilknytningen til arbejdsmarkedet og eventuelt som følge heraf, en vurdering af borgerens arbejdssevne, hvis beskæftigelseskravet var opfyldt.

Infoboks: BESKÆFTIGELSE I UDLANDET

I en konkret sag havde en borger oplyst at have været beskæftiget i en lang årrække i Irak forud for sin ankomst til Danmark som flygtning.

Borgeren havde fremsendt dokumentation i form af en original arbejdsgivererklæring fra Forsvarsministeriet i Irak med påført dato og underskrift og stemplet med det statslige irakiske stempel. Af arbejdsgivererklæringen fremgik det, at borgeren var dimitteret fra Ingeniørfakultetet i Irak i 1979, og at han havde overvåget militære projekter fra 1979-1990 som militæringenieur. Borgeren havde også fremsendt originalt eksamensbevis som dokumentation for sin uddannelse.

Seniorpensionsenheden vurderede, at den fremsendte dokumentation ikke var tilstrækkelig, da der ikke var anført konkrete datoer for ansættelse, ligesom der ikke fremgik timeantal.

Ankestyrelsen fandt imidlertid, at borgeren med den fremsendte dokumentation i tilstrækkelig grad havde sandsynliggjort beskæftigelsen i Irak, og at der i det konkrete tilfælde ikke kunne kræves yderligere dokumentation.

Borgeren opfyldte derfor beskæftigelseskravet, og Ankestyrelsen hjemviste derfor sagen til Seniorpensionsenheden til en vurdering af, om borgerens arbejdssevne var nedsat til højst 15 timer om ugen i forhold til seneste job. Infoboks slut.

En enkelt af de hjemviste sager handler om fortolkningen af beskæftigelsesbegrebet, som Ankestyrelsen i den konkrete sag vurderede anderledes end Seniorpensionsenheden.

Infoboks: BESKÆFTIGELSE SOM SELVSTÆNDIG ERHVERVSDRIVENDE

En borger havde ifølge ATP-opgørelsen haft 10,6 års fuldtidsbeskæftigelse.

Det fremgik af sagen, at borgeren var uddannet kunsthåndværker og over en lang årrække havde været beskæftiget som professionelt udøvende kunstner.

Borgeren havde detaljeret redegjort for sit arbejde som anerkendt kunstner igennem årene og ligeledes beskrevet at have levet af stipendier, legater og fondsmidler. Der havde også været tale om flere forskellige arbejdsophold tilkendt af den danske stat ligesom Det Danske Kunstindustrimuseum i stort omfang havde udstillet, dokumenteret og erhvervet værker fra borgeren.

I modsætning til Seniorpensionsenheden fandt Ankestyrelsen, at borgeren havde sandsynliggjort en beskæftigelse som professionel kunstner og at have lagt en arbejdsindsats gennem årene, der kunne sidestilles med en traditionel arbejdsmarkedstilknytning. Det forhold, at borgeren i perioder også havde haft indtægt og været forsørget af andet end sit kunstneriske virke, kunne ikke ændre herpå, men måtte indgå ved vurderingen af omfanget af den samlede tilknytning til arbejdsmarkedet.

Ankestyrelsen hjemviste herefter sagen til Seniorpensionsenheden, der skulle forholde sig til, i hvilket omfang det kunstneriske virke kunne indgå i de enkelte år, når der også blev taget højde for anden indtægt og perioder med offentlig forsørgelse. Infoboks slut.

ÆNDRINGER

I en enkelt sag af de 360 realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden ændrede Ankestyrelsen Seniorpensionsenhedens afgørelse.

Infoboks: ÆNDRING

En ændring er en afgørelse, hvor Ankestyrelsen ophæver underinstansens afgørelse og sætter sin egen afgørelse i stedet. For at ændre en afgørelse, skal Ankestyrelsen have de nødvendige oplysninger til at kunne fastslå, at borgeren har ret til den ydelse, for eksempel seniorpension, som underinstansen har givet afslag på. Hvis der ikke er de nødvendige oplysninger til at fastslå det, vil Ankestyrelsen ved tvivl om resultatet i stedet hjemvise sagen. Infoboks slut.

Den eneste sag fra Seniorpensionsenheden, som Ankestyrelsen i 2021 ændrede, handler om arbejdsevnevurdering, hvor Ankestyrelsen i modsætning til Seniorpensionsenheden fandt det dokumenteret, at borgerens arbejdsevne var nedsat til højst 15 timer om ugen i forhold til borgerens seneste job.

Ankestyrelsens lægekonsulent vejledte i forbindelse med sagsbehandlingen om de lægefaglige spørgsmål i sagen. På den baggrund vurderede Ankestyrelsen sagens helbredsmæssige oplysninger anderledes end Seniorpensionsenheden og tilkendte borgeren seniorpension.

Infoboks: ARBEJDSEVNE VARIGT NEDSAT TIL HØJST 15 TIMER I DET SENESTE JOB

En borger led af svær emfysem, og der var en konkret mistanke om lungelidelsen fibrose.

Det fremgik af sagen, at borgeren havde en meget reduceret gangdistance, og at der ikke var nogen behandling, der kunne have en afgørende betydning for borgerens arbejdsevne.

Borgerens seneste fuldtidsjob var en kombinationsstilling bestående af 12 timers ansættelse som forskningssekretær og 25 timers ansættelse som rengøringsmedarbejder. Borgeren var dog senest beskæftiget i en deltidsstilling som rengøringsassistent.

På baggrund af sagens lægelige oplysninger og vejledningen om de lægefaglige spørgsmål i sagen fra Ankestyrelsens lægekonsulent, vurderede Ankestyrelsen, at borgeren ikke ville kunne arbejde i mere end 15 timer om ugen som rengøringsassistent. Det forhold, at der udestod yderligere diagnostiske undersøgelser ændrede ikke herpå, da der ikke var behandlingsmuligheder, som ville kunne forbedre borgerens arbejdsevne.

Det var derfor dokumenteret, at borgerens arbejdsevne var varigt nedsat til højst 15 timer om ugen i forhold til det seneste job, og borgeren havde derfor ret til seniorpension. Infoboks slut.

Kapitel 5: Kritik af formelle fejl i sagsbehandlingen

Kapitlet indeholder nøgletal over antallet af sager, hvor Ankestyrelsen har udtalt kritik af formelle fejl i sagsbehandlingen hos Seniorpensionsenheden. Kritikken er desuden opdelt på de enkelte kritikemneord set over alle sager og også sat i forhold til udfaldet af den sag, der blev udtalt kritik i.

KRITIK AF FORMELLE FEJL I SENIORPENSIONSENHEDENS SAGSBEHANDLING

Ankestyrelsen udtalte kritik i 14 af de i alt 360 realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden svarende til 4 procent. I de resterende 346 sager, svarende til 96 procent, var der ikke grundlag for at påtale formelle fejl i Seniorpensionsenhedens sagsbehandling.

Tabel 0.6 Kritik i realitetsbehandlede sager med Seniorpensionsenheden som underinstans

	Antal	Procent
Kritik	14	4%
Ingen kritik	346	96%
I alt realitetsbehandlet	360	100%

Af de 14 sager, hvor Ankestyrelsen udtalte kritik, var fem af sagerne hjemvisninger, mens ni af sagerne var stadfæstelser.

Når Ankestyrelsen stadfæster en sag, men samtidigt udtaler kritik, skyldes det, at den formelle fejl ikke har haft betydning for den materielle vurdering af sagen, og/eller at Ankestyrelsen i sin egen behandling af sagen har rettet op på den formelle sagsbehandlingsfejl.

Tabel 0.7 Kritik opgjort på sagsudfald

	Stadfæstelse		Hjemvisning		Ændring	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Kritik	9	3%	5	38%	0	0%
Ingen kritik	337	97%	8	62%	1	100%
I alt realitetsbehandlet	346	100%	13	100%	1	100%

KRITIK FORDELT PÅ KRITIKEMNEORD

Når Ankestyrelsen registrerer en påtale af en formel sagsbehandlingsfejl angiver vi samtidig, hvilken konkret sagsbehandlingsfejl, der er tale om. Vi har således en række kategorier, som den konkrete fejl indplaceres i. En enkelt sag kan godt registreres med flere typer af formelle sagsbehandlingsfejl.

I fem af de realitetsbehandlede sager fra Seniorpensionsenheden blev der registreret kritik af, at enheden ikke havde overholdt undersøgelsesprincippet. Der har i disse sager været tale om et mangelfuldt oplysningsgrundlag, og sagerne kan som følge heraf være blevet hjemvist.

Herudover påtalte Ankestyrelsen i fem af de realitetsbehandlede sager manglende overholdelse af tidsfrister. Det er typisk sager, om manglende overholdelse af genvurderingsfristen.

Ankestyrelsen udtalte derudover kritik af begrundelsen i fire af de realitetsbehandlede sager. Det kan både være fejl i lovhenvisninger og f.eks. utilstrækkelig angivelse af faktiske forhold i begrundelsen for afgørelsen. Ankestyrelsen vil normalt i vidt omfang kunne rette op på en begrundelsesfejl ved selv at angive en korrekt og tilstrækkelig begrundelse og herefter stadfæste afgørelsen.

I en enkelt sag udtalte Ankestyrelsen kritik af manglende partshøring og i en anden sag – kritik af manglende overholdelse af reglerne for partsrepræsentation.

Tabel 0.8 Fordeling af kritik på kritikemneord uanset sagsudfald

	Antal	Procent
Ingen kritik	371	96%
Akter	0	0%
Begrundelse	4	1%
Genvurdering mangelfuld	0	0%
Habilitet	0	0%
Klagevejledning	0	0%
Meddelelse af afgørelsen	0	0%
Notatpligt	0	0%
Partshøring	1	0%
Partsrepræsentation	1	0%
Tidsfrister	5	1%
Undersøgelsesprincippet	5	1%
Vejledningspligt	0	0%

Note: Den samlede procent er ikke 100 på grund af reglerne for afrunding.

Infoboks: OVERSIGT OVER KRITIKEMNEORD

Ingen kritik

- Der er ingen væsentlige sagsbehandlingsfejl.

Akter

- Alle akter er ikke indsendt.

Begrundelse

- Afgørelsen er f.eks. ikke begrundet, utilstrækkeligt begrundet eller først begrundet i genvurderingen.

Genvurdering mangelfuld

- Genvurderingen forholder sig f.eks. ikke i tilstrækkelig grad til klagepunkterne.

Habilitet

- Der er f.eks. ingen underskrift på afgørelsen.

Klagevejledning

- Der er fejl i klagevejledningen.

Meddelelse

- Afgørelsen er ikke meddelt borgeren.

Notatpligt

- Der er ikke taget tilstrækkeligt notat af oplysninger af betydning for sagen.

Partshøring

- Borger er ikke blevet partshørt, inden afgørelsen er truffet.

Partsrepræsentation

- Hvis f.eks. afgørelsen eller genvurderingen ikke har været sendt til partsrepræsentanten.

Tidsfrister

- Hvis f.eks. genvurderingsfristen ikke har været overholdt.

Undersøgelsesprincippet

- Sagen har ikke været tilstrækkeligt oplyst.

Vejledningspligt

- Der er ikke givet en korrekt og fyldestgørende vejledning.

Bilag 1: Principmeddelelser om seniorpension

Ankestyrelsen har i 2021 offentliggjort sin første principmeddelelse om seniorpension – principmeddelelse 24-21.

Gennem fire konkrete sager belyser principmeddelelsen betingelsen om, at arbejdsevnen skal være varigt nedsat i et sådant omfang, at borgeren ikke kan arbejde mere end 15 timer om ugen i forhold til det seneste job.

Ankestyrelsens principmeddelelse 24-21 om seniorpension - vurdering af arbejdsevne i forhold til seneste job og arbejdsfunktioner - dokumentation for ressourcer og begrænsninger i det seneste job - varigt nedsat arbejdsevne og relevante behandlingsmuligheder

[Søg efter principmeddelelser — Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#)